

پارس جنوبی از اکتشاف تا تولید | ۳۰ سالگی

✖ میدان مشترک گازی پارس جنوبی آنگونه که آیتالله هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود مینویسد در سال ۶۷ کشف شد: «ساعت ۹ صبح به مقر ریاست جمهوری رفتم. پیش از تشکیل شورای بازسازی، درباره مسئله تمرکز اطلاعات مذاکره کردیم و در مسائل مورد نظر به تفاهم رسیدیم. در شورا با حضور وزیر مسکن، درباره سیاست شهرسازی مواردی را تصویب کردیم و با حضور وزیران نفت و نیرو، سیاست تأمین نیرو و انرژی و نفت و گاز و پتروشیمی تصویب گردید. (آقای غلامرضا آقازاده) وزیر نفت اطلاع داد که نظر اولیه شرکت لرزه‌نگاری هلندی بر این قرار گرفته که منبع عظیم گاز آب‌های مجاور قطر تا حدود بیست و پنج کیلومتر در آب‌های ایران امتداد دارد و اگر این نظر اثبات شود، حدود سه تریلیون بر ذخایر مکشوفه گاز ایران افزوده میشود.» حالا ۳۰ سال از کشف میدان مشترک عظیم پارس جنوبی می‌گذرد.

میدان گازی پارس جنوبی یکی از بزرگ‌ترین منابع گازی مستقل جهان است که روی خط مرزی مشترک ایران و قطر در خلیج فارس و به فاصله ۱۰۰ کیلومتری ساحل جنوبی ایران قرار گرفته است. در سال ۱۳۶۹ با حفر نخستین چاه اکتشافی در این میدان و بر اساس نتایج حاصل از لرزه‌نگاری وجود گاز تایید شد. سهم ایران از این میدان ۹۷۰۰ کیلومتری، ۳۷۰۰ کیلومتر است و با ذخایر ۱۴,۲ هزار میلیارد متر مکعب حدود ۸ درصد از ذخایر کل جهان را در خود جای داده است.

اصلاحات

۹ سال پس از اکتشاف میدان عظیم پارس جنوبی، نخستین قرارداد توسعه‌ای این میدان برای فاز ۲ و ۳ پارس جنوبی در حالی امضا شد که قطر شریک ایران در این میدان مشترک کارش را از سال ۱۹۹۰ (۱۳۶۹) آغاز کرده بود. عملیات توسعه فازهای ۲ و ۳ در مهرماه ۱۳۷۶ به شرکت فرانسوی توتال با سهم ۴۰ درصد، شرکت‌های گازپروم روسیه و پتروناس مالزی هر یک با ۳۰ درصد واگذار شد. کار توسعه پارس جنوبی در آن سال‌ها به این قرارداد ختم نشد. کمی بعد، در بهمن ماه همان سال قرارداد توسعه فاز یک پارس جنوبی با شرکت تمام ایرانی

پتروپارس و توسعه فازهای ۴ و ۵ هم سال ۷۹ به کنسرسیومی متشکل از شرکت‌های انی ایتالیا به میزان ۶۰ درصد، پتروپارس و نیکو به میزان ۲۰ درصد، واگذار و قرارداد توسعه فازهای ۶ تا ۸ و ۹ و ۱۰ پارس جنوبی نیز تیر و شهریورماه ۷۹ و ۸۱ امضا شد.

توتال و دیگر شرکایش سال ۸۱ کارشان را در فاز ۲ و ۳ پارس جنوبی به‌عنوان نخستین فاز تکمیل کردند و بهمن ماه ۱۳۸۱ سرانجام ایران موفق به برداشت روزانه ۵۰ میلیون مترمکعب گاز از این میدان مشترک شد. عددکوچکی نبود. سیدمحمد خاتمی، رئیس جمهوری دولت اصلاحات این فازها را افتتاح کرد. افتتاح فازهای ۱ و ۴ و ۵ پارس جنوبی نیز از دیگر فازهایی بود که در دولت اصلاحات و به ترتیب در آبان‌ماه ۸۳ و فروردین ماه ۸۴ افتتاح شد.

عدالت‌محور

توسعه فازهای پارس جنوبی در دولت عدالت‌محور محمود احمدی نژاد هم ادامه یافت. فازهای ۶ تا ۸ و ۹ و ۱۰ پارس جنوبی در این دولت تکمیل و به ترتیب در مهرماه و اسفندماه ۸۷ به بهره‌برداری رسید و از سوی رئیس دولت نهم به صورت رسمی افتتاح شد. پس از این افتتاح‌ها، خردادماه ۱۳۸۹ با حضور محمود احمدی‌نژاد، رئیس جمهوری وقت، قرارداد فازهای ۱۳، ۱۴، ۱۹ و ۲۲ تا ۲۴ پارس جنوبی موسوم به ۳۵ ماهه با پیمانکاران داخلی از جمله تاسیسات دریایی، صدرا، قرارگاه خاتم الانبیا، اویک، پتروپارس و ایدرو به امضا رسید تا به‌عنوان یک رکورد در تاریخ پارس جنوبی ثبت شود؛ امضای ۷ قرارداد در یک روز.

اما اهمیت پارس جنوبی و ضرورت تسریع در برداشت از این میدان مشترک گازی سبب شد تا آیت‌الله خامنه‌ای، مقام معظم رهبری هشتم فروردین ماه ۱۳۹۰ به منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس سفر کنند و از نزدیک در جریان آخرین وضع پروژه‌های پارس جنوبی قرار گیرند. در این بازدید، مجموع برداشت روزانه گاز ۲۱۰ میلیون مترمکعب و میعانات گازی ۴۰ هزار بشکه به مقام معظم رهبری گزارش شد که این رقم در پایان سال ۹۲ به ۲۸۵ میلیون مترمکعب در روز رسید.

تدبیر و امید

توسعه فازهای پارس جنوبی با روی کار آمدن دولت یازدهم با سرعت بیشتری ادامه یافت. اولویت‌بندی فازها سبب شد تا یک سال پس از آغاز به کار دولت یازدهم، فاز ۱۲ پارس جنوبی تکمیل شود و در اسفندماه ۱۳۹۳ با حضور حسن روحانی، رئیس‌جمهوری به بهره‌برداری برسد. پس از آن با تسریع در روند توسعه پارس جنوبی، فازهای ۱۵ و ۱۶ در دی‌ماه ۱۳۹۶ به بهره‌برداری رسید. فازهای ۱۷ و ۱۸، ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ به صورت همزمان در ۲۷ فروردین ماه ۹۶ از سوی حسن روحانی، رئیس‌جمهوری دولت یازدهم به صورت رسمی افتتاح شد که از جهت افتتاح در یک روز، رکورد به شمار می‌آید.

ایران هم اکنون روزانه ۶۱۰ میلیون مترمکعب گاز و ۶۰۰ هزار بشکه میعانات گازی از پارس جنوبی برداشت می‌کند و بدین ترتیب در برداشت روزانه گاز از قطر پیشی گرفته است. فازهای ۱۳ و ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی نیز در آستانه افتتاح قرار دارد. پارس جنوبی بدون تردید بخش مهمی از تاریخ صنعت ایران در آینده خواهد بود که تنه به تنه بزرگ‌ترین رویدادهای تاریخ صنعت نفت ایران در ۱۰۰ سال گذشته خواهد زد. پیمانکاران و سازندگان زیادی در کلاس درس پارس جنوبی، بین‌المللی شدند.

افتخار ملی

برای پایان گزارش جمله‌ای بهتر از این سخن بیژن زنگنه، وزیر نفت همزمان با افتتاح همزمان ۶ پروژه پارس جنوبی در ۲۶ فروردین ماه ۱۳۹۶ پیدا نکردم؛ «این دستاوردها را باید فراتر از دولت‌ها دید، این یک دستاورد برای ملت ایران است؛ دستاورد ده‌ها هزار کارگر و متخصص و مدیرانی است که در دولت‌های مختلف زحمت کشیدند و کار کردند تا چنین موفقیتی در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی به دست آید». پارس جنوبی به یک ملت تعلق دارد.